

Система роботи бібліотеки у формуванні читацьких інтересів

Основні завдання і напрямки роботи шкільної бібліотеки на сучасному етапі спрямовуються на виховання в учнів інформаційної культури, любові та бережливого ставлення до книги, культури читання.

Незаперечним є той факт, що виховання в учнів любові до книги, вироблення у них глибоких читацьких інтересів - одне з головних завдань, яке необхідно розв'язувати на сучасному етапі реформування загальноосвітньої школи.

Шкільна бібліотека відіграє вирішальну роль у формуванні й розвитку читацьких інтересів учнів. Вона розв'язує це завдання спільно з педагогічним колективом, сім'єю.

Виконання поставленої мети залежить насамперед від організації комплектування бібліотечного фонду, адже якісний та кількісний його склад відповідає потребам учнів і педагогів, безпосередньо впливає на реалізацію завдання школи – навчання та виховання учнів, надання їм оптимальних можливостей для отримання різнобічної освіти й високої культури.

Книжковий фонд бібліотеки нараховує 12 152 примірників.

Формування і розвиток читацьких інтересів я розпочинаю відразу після запису дитини у бібліотеку. Інтерес у дитини до предметів, що її оточують, зароджується ще в ранньому віці. Про це свідчать численні запитання, з якими вона звертається до дорослих („Що це”, „Чому так?”). Велику допомогу у задоволенні цієї потреби подають книжки – ці невичерпні джерела знань.

Плануючи роботу з виховання в учнів читацьких інтересів, я враховую вікові особливості читачів.

Діти молодшого шкільного віку своєрідно сприймають навколишній світ, відображений у книзі. Вони по - своєму ставляться до всього, що читають. Характерним для молодших школярів є інтерес до всього, що їх оточує. У розвитку читацьких інтересів учнів важливу роль відіграють почуття та емоції. А тому, підбираючи літературу для читання, я це враховую. Підбираю книги з яскравими малюнками, бажано нові та цікаві за змістом. При повторному обміні книг, в ході бесіди, я цікавлюсь чи сподобалася книга, чим саме. В мене уже є уявлення про даного читача і його читацький інтерес. Інформацію про це я записую на звороті формуляра.

В бібліотеці виділена література для дітей молодшого шкільного віку. Діти мають можливість самостійно вибирати книги. При цьому вони отримують задоволення від спілкування з книгою. Також учні молодших класів охоче беруть книги, які порекомендував учитель, або бібліотекар. Рекомендуючи ту чи іншу книгу, я допомагаю знайти учневі те, що йому потрібно, і одночасно привчаю читача свідомо формувати свої інтереси та бажання. Рекомендаційна бесіда з одним читачем часто перетворюється на перевіірочну бесіду з іншим, тому що діти цього віку дуже емоційні, вони хочуть поділитися враженнями від прочитаного, і разом з тим дають свою оцінку твору.

У формуванні читацьких інтересів підлітків є свої особливості. Підлітків цікавить світ пригод та фантастики, книги про життя дітей, класична література, різноманітні енциклопедії та енциклопедичні словники. В книжковому фонді бібліотеки виділено літературу для дітей цього віку.

Старший шкільний вік є періодом досягнення не тільки фізичної, а й розумової зрілості. Це період мрій, шукань, випробування своїх сил, захоплень і розчарувань, породжуваних труднощами у досягненні мети. З метою виховання учнів старшого віку проводжу бібліотечні уроки: „Як користуватися довідково-бібліографічним апаратом бібліотеки”, „Система каталогів і картотек”, „Правила користування бібліографічними покажчиками”.

У формуванні читацьких інтересів та керівництві читанням дітей шкільного віку велику роль відіграє читацький формуляр. Він показує не лише кількість відвідувань та прочитаних книг, з формуляра я бачу чим захоплюється учень, чи читає він книги по шкільній програмі, які є прогалини в його читанні, та як на основі прочитаного можна зацікавити учня книгами іншої тематики. Аналізуючи читацькі формуляри, я роблю на них помітки, насамперед відзначаю, літературою якого напрямку цікавиться читач. Згодом, для таких читачів, складаю індивідуальні плани читання. Наприклад: „Захопливий світ пригод”, „Світ – дивосвіт природи”, „Твої ровесники з інших країн” та ін.

В бібліотеці є читальний зал, де читачі мають можливість попрацювати зі словниками, енциклопедіями, довідниками. Із задоволенням читачі працюють з енциклопедіями „Чудеса техніки”, „Чудеса світу”, „Світ відкриттів”, „Енциклопедія етикету”, завдяки тому, що була проведена реорганізація, відділ культури забезпечив бібліотеку цими виданнями і ще невеликою кількістю словників та довідників, які користуються читацькими запитами.

На особливу увагу заслуговує практика організації у бібліотеці відкритого доступу до книжкового фонду. Відкритий доступ є поширеною формою обслуговування юних читачів. Головне тут, це розкриття бібліотечного фонду тематичними полицями. Багато залежить і від того, якою літературою розкривається фонд. Діти насамперед кидають свій погляд на нові книги, а вже коли дитину зацікавила тема, то я і пропоную всі книги, які є у фонді на цю тему. І це уже перевірено, дитина буде читати читану-перечитану книгу, в іншому випадку я ніколи не зацікавила б її цією книгою, хоч би яку змістовну і цікаву бесіду провела. Я розкрила фонд такими полицями „Дивосвіт природи”,

„Сторінками твого підручника”, „Світ казок”, „Професій тисячі – одна твоя”, „Змайструй сам” (до речі, улюблена поличка хлопчиків), „Для малечі, про цікаві речі”, „Для мам і тат, що виховують малят” та ін. Біля них я регулярно проводжу бесіди та огляди літератури.

Важливу роль у формуванні читацьких інтересів відіграють бесіди. Бесіди „Книги – вірні друзі”, „Як до нас книга прийшла”, „Як користуватися бібліотекою” та інші сприяють розширенню знань про книгу, формують читацькі інтереси.

Голосні читання – найбільш поширена форма масової роботи бібліотеки з читачами молодшого шкільного віку, бо діти цього віку ще не зовсім оволоділи технікою читання. Я прагну заохотити маленького читача до вдумливого читання, викликати у ньому прагнення розібратися в тому, що незрозуміле. З учнями молодших класів я проводжу голосні читання творів Г.Чубач, Г.Бойка, О.Сенатович, І.Франка.

Великого значення у розвитку читацького інтересу школярів набувають їх зустрічі з поетами – сучасниками. Живе слово письменника глибоко западає в душі дітей і залишає слід на все життя. Так кілька років назад в шкільній бібліотеці було проведено зустріч з письменником, вихідцем із сусіднього села Моквин, автором книг „Новели нашого хутора”, „На горі сосна золоторясна” Андрієм Кондратюком.

Однією з найбільш ефективних форм пропаганди літератури та формування читацьких інтересів є книжкова виставка. На виставці читач бачить водночас кілька книг, може безпосередньо ознайомитися з ними, переглянувши кожную

книгу. В бібліотеці протягом минулого року я оформила такі книжкові виставки „Вічно живи, Україно!”, „Обери здоров’я, обери життя”, „На вічному шляху до Шевченка”, „Поети Березнівщини”, „Мова – найцінніший скарб народу”, „Поезіє – ти сила чарівна”, „Твій друг книга”. Поряд з книжковими виставками в бібліотеці оформлено куточок читача, де поміщено „Правила користування бібліотекою” та пам’ятки: „Як вибрати книгу для читання”, „Як працювати з підручником”, „Поради батькам”, „Як продовжити життя книжки”. Діти мають можливість ознайомитися з правами та обов’язками читачів при користуванні бібліотекою.

У зв’язку з тим, що у бібліотеці недостатньо літератури краєзнавчого, народознавчого характеру, я створила тематичні папки „Історія села”, „Стежками рідного краю”, „Легенди краю”, „Екологія і ми”, „Звичаї нашого народу”, „Повернуті імена”. Вони постійно поповнюються матеріалами з газет та журналів. Папки дуже допомагають дітям в навчанні, особливо під час написання рефератів, тому що не потрібно передивлятися велику кількість періодики та літератури, а все зібрано в одну папку.

Для кращого ознайомлення читачів зі своєю Вітчизною, краєм, де народилися я створила у бібліотеці краєзнавчий куточок „Тут все священне, все святе, бо зветься просто краєм рідним”.

Шкільна бібліотека - це осередок фундаменту освіти та самоосвіти в школі. Ставлячи перед собою завдання пріоритету читацьких інтересів, з метою забезпечення запитів та інформаційних потреб користувачів я проводжу копітку їх вивчення, використовуючи різні методи аналізу:

- Груповий та індивідуальний аналіз читацьких формулярів;
- аналіз щоденників читання, відгуків дітей про книги, протоколів масових заходів;
- групові та індивідуальні консультування учнів при виборі книг: рекомендаційні списки літератури, бібліографічні огляди, тематичні бесіди, бесіди-рекомендації, про прочитане, консультації біля книжкових виставок;
- спостереження за читачами;
- фіксація запитів;
- анкетування та аудіювання.

Результати вивчення читацьких інтересів мною узагальнюються враховуються при обслуговуванні читачів

Крім того, що бібліотека Білківської ЗОШ I-II ступенів вивчає і формує розвиток читацьких інтересів, робота її спрямована на реалізацію таких завдань:

- сприяння реалізації державної політики в галузі освіти, розвитку навчально - виховного процесу, виховання загальної культури, національної свідомості;
- виховання культури читання та інформаційних потреб;
- за допомогою різних форм і методів роботи забезпечувати учнівській молоді та педагогам школи усі можливі умови для одержання повного обсягу інформації; стати першоосновою для духовного і культурного розвитку шкільного колективу;
- збагачення учнів основами бібліографічних знань та навиками користування бібліографічною інформацією, виховання культури роботи з книгою.

В нашій бібліотеці створені всі умови для виконання всіх цих завдань. Фонд

бібліотеки нараховує більше 11000 примірників художньої літератури. Невеличкий читальний зал укомплектований довідниками, словниками, енциклопедіями.

Уся робота в бібліотеці виконується згідно з керівними документами, ведеться чіткий облік літератури, яка знаходиться у бібліотеці. Ведуться сумарні та інвентарні книги. Є картотека підручників, алфавітний та систематичний каталоги, картотека газетних та журнальних статей. Бібліотека поповнилась новою літературою, збірками поезій.

У сьогоднішніх умовах недостатнього фінансування на комплектування бібліотечного фонду особливого значення набуває поглиблення вивчення наявного фонду та розкриття його перед читачами через різні форми роботи: тематичні вечори, літературні ранки, виставки літератури, дні інформації, бібліографічні огляди, уроки народознавства, рекомендовані списки літератури, інформаційні огляди періодичних видань – це далеко не повний перелік тих форм роботи, які я використовую у своїй щоденній праці. За останній рік у бібліотеці було проведено: вечори-зустрічі „Ой дитинства мого лелеки...”, „Чорнобиль, ти у моїй крові!”, літературний вечір „Слава Шевченкова – слава України”, літературний ранок „Мова – душа народу” та інші.

Бібліотека активно включається в проведення загальношкільних масових заходів: готує добірки літератури та питання до вікторини чи диспуту, бібліографічні огляди, книжкові виставки, викладки, перегляди літератури.

Створений актив бібліотеки з кращих читачів, який бере участь у проведенні усіх бібліотечних заходів.

Кожен місяць бібліотека висвітлює всі знаменні дати в житті держави. Оформляю книжкові виставки, проводжу коментовані огляди та перегляди літератури, складаю тематичні інформаційні списки.

Уже стало традицією проводити щороку у бібліотеці Тиждень дитячої та юнацької книги, під час проведення якого активізується робота бібліотекаря та педагогічного колективу по популяризації книжкового фонду. Під час цього

свята обов'язково проводиться конкурс малюнків, де читачі ілюструють свої улюблені книги, а також вечори поезії, конкурси, диспути, вікторини.

Питання збереження книжок є одним із основних завдань роботи бібліотеки. В цьому плані бібліотека проводить бесіди, оформлено куточок користувача, актив бібліотеки раз у квартал збирається для того, щоб поремонтувати пошарпані книги, дати їм належний вигляд.

Протягом багатьох років проводиться у бібліотеці акція „Живи, книго!”

В 2001 році при бібліотеці створено клуб любителів природи „Знай, люби, бережи” на базі учнів 2-3 класів. Клуб створено з метою популяризації природничих знань, природоохоронної освіти, організації змістовного та цікавого дозвілля учнів.

Бібліотека забезпечує реалізацію основних освітньо-виховних завдань, які стоять перед школою, дає високий рівень інформації та культури випускникам Білківської ЗОШ I – II ступенів, які добре володіють основами бібліотечних знань, мають високий рівень культури інформації, володіють культурою читання. Доброю традицією стала співпраця бібліотеки з вчителями - предметниками, районною бібліотекою, відділами культури та освіти. Результатом якої стали цікаві предметні тижні, олімпіади, презентації книг, зустрічі з поетами та письменниками, вікторини, яскраві літературні свята.

Матеріал підготувала:
завідуюча ПШБ –філією с.Білка
Гаврилюк Світлана Олександрівна

